

ROOKIE-konsepti.

Miten konseptielokuvan tuotannolliset mallit eroavat totutusta?

Anita Hyppönen

Opinnäytetyö
Marraskuu 2011
Viestinnän koulutusohjelma
Mediatuottaminen
Tampereen ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTTEEN TIIVISTELMÄ

Anita Hyppönen

ROOKIE-konsepti. Miten konseptielokuvan tuotannolliset mallit eroavat totutusta?

Marraskuu 2011

31 sivua + 5 liitesivua

Tampereen ammattikorkeakoulu

Viestinnän koulutusohjelma

Mediatuottaminen

Lopputyön muoto: kirjallinen

Lopputyön ohjaaja: Pertti Näränen

Avainsanat: elokuvatuottaminen, elokuvatuotanto, konsepti, elokuva

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan elokuvatuotantoyhtiö Bronson Club Oy:n Rookie-konseptia ja konseptin tuotannollisten mallien eroja tavallisen pitkän elokuvan tuotannollisiin malleihin. Rookie-konsepti toteuttaa elokuvia low-budget-mallia käyttäen.

Konseptin lähtökohtana on antaa mahdollisuus nuorille elokuva-alan tekijöille työskennellä pitkän elokuvan taiteellisesti ja tuotannollisesti vastuullisissa tehtävissä. Konseptin edellytyksenä on normaalia elokuvaa pienempi budjetti, mikä vähentää elokuvaprojektin riskejä. Opinnäytteessä tutkitaan sitä, mistä muodostuu Rookie-konsepti ja mitkä ovat ne raamit, joiden sisälle elokuvan täytyy mahtua, jotta se pystytään toteuttamaan kyseisen konseptin puitteissa.

Opinnäytteessä käydään läpi elokuvatuotannon eri vaiheet ja peilataan niitä Rookie-konseptin mukaisesti toteutettujen elokuvien tuotantoihin. Esimerkkielokuvina tässä opinnäytteessä käytetään kahta Rookie-elokuvaa – Elokuu ja Kulman pojat.

THESIS SUMMARY

Anita Hyppönen

ROOKIE-consept. What is the difference between concept feature films compared to normal feature films?

November 2011

31 pages + 5 appendixes

Tampere University of Applied Sciences

Media Programme

Area of specialisation: Media Production

Type of Final Project: Written

Thesis supervisor: Pertti Näränen

Keywords: film production, feature film, concept, low budget

This thesis examines filmproduction company Bronson Club's Rookie-consept and its production models. Thesis is trying to find out the production models differences between concept feature films and normal feature films. Rookie-concept is low budget –model to produce feature films.

Rookie-concept's idea is to give opportunity to young film makers to work in real feature film as head of his or hers department. One of the concept's main idea is 60 percent lower budget than in normal Finnish feature film, which lowers the risks in all areas of the budget. Writer has used two Rookie-feature films, August and Fanatics, as an example in this thesis.

Sisältö

1 Johdanto	1
2 Bronson Club.....	3
2.1 Rookie-konseptin taustaa.....	3
3 Tutkimusmenetelmät	5
3.1 Haastattelut	5
3.2 Taustatueksi kirjallisuutta ja googlettamista	5
4 Elokuva ennakkotuotannosta jälkitöihin.....	7
4.1 Elokvien tuotannolliset mallit	7
4.1.1 Ennakkotuotanto	7
4.1.2 Tuotanto eli kuvaukset	9
4.1.3 Jälkituotanto	10
4.2 Rookie-konseptin ideologia	12
5 Miten Rookien tuotannolliset mallit eroavat totutusta?.....	15
5.1 Kyseenalaistaminen luo uusia tapoja	15
5.2 Mikä tekee Rookiesta konseptin?	17
5.2.1 Tuotantojen sykli ja jatkuvuus	17
5.2.2 Ennakkotuotanto ja käsikirjoitus	18
5.2.3 Low budget -malli	19
5.3 Rookie-konseptin kehitys	22
6 Madaltaako Rookie nuorten esiinmarssia?	25
6.1 Muuttuva elokuva-ala	26
7 Yhteenveto	28
Lähteet	29
Liitteet	31

1 Johdanto

Elokuvatuotantoyhtiö Bronson Club on vuodesta 2010 tuottanut Rookie-elokuvia, jotka ovat nuorille suunnattuja elokuvia, joiden taustalla ovat nuoret elokuvantekijät. Rookie-elokuvat voidaan mieltää konseptiksi, sillä jokainen tällä tavalla tuotettu elokuva on tuotannollisilta lähtökohdiltaan hyvin samanlainen. En tarkoita, että elokuvien käsikirjoitukset olisivat samanlaisia tai edes saman tyyppisiä, vaan elokuvien tuotannot on toteutettu tietyllä tavalla, jotka pystytään konseptoimaan ja kopioimaan tuotannosta toiseen.

Olen työskennellyt Bronson Clubilla vuoden 2010 alusta ja päässyt seuraamaan ensimmäisen Rookie-elokuvan Elokuun kehittymistä ja sovittamista Rookie-konseptin raameihin. En osallistunut elokuvan ennakkotuotantoon tai kuvauksiin, mutta jälkituotannossa olin hyvinkin tiiviisti mukana. Heti ensi metreillä mielenkiintoni heräsi Rookie-konseptiin ja sen toimivuuteen sekä varsinkin siihen, miten sen tuotannolliset mallit mahdollisesti eroavat normaalin pitkän elokuvan tuotannollisista malleista.

Vuoden 2011 alussa pääsin itse mukaan työskentelemään tuotantoassistenttina Bronson Clubin seuraavassa Rookie-elokuvassa Kulman pojat. Kulman pojat-elokuvassa pääsin sukeltamaan jo hieman pintaa syvemmälle konseptielokuvan tuotannollisiin malleihin. Ilman omakohtaista kokemusta minun olisi hyvin vaikea kirjoittaa tätä opinnäytetyötä, sillä haastatteluilla ja muilla tutkimusmenetelmillä ei mielestäni pääse niin lähelle aihetta, lisäksi elokuvatuotannot ovat monisyisiä ja tekijöidensä summa.

Opinnäytetyössäni selvitän Rookie-konseptin ideologiaa ja konseptin periaatteita. Konseptin avulla työllistetään nuoria elokuva-alan tekijöitä taiteellisesti ja tuotannollisesti vastuullisiin tehtäviin. Nuorten, melko kokemattomien, tekijöiden elokuvaprojekteissa on kuitenkin isompi riski epäonnistua, tämän takia Rookie-elokuvat tuotetaan low budget-elokuvina, joiden budjetti on noin 60 prosenttia tavallisten elokuvien budjetista. Rookie-elokuvien tuotannolliset tavat ja -mallit ovat sidottu raameihin, joiden sisällä elokuvat tuotetaan. Raameilla tai rajoilla, pyritään pienentämään riskiä, mutta myös ruokkimaan nuorten luovuutta.

Työni tarkoitus ei ole olla puuduttava tieteellinen katsaus elokuvatuottamiseen, tarkoituksena on tuoda Rookie-konseptin kehittäjien näkemyksiä esille. Rookie-konsepti on syntynyt ajatuksesta; miten elokuvia voisi tuottaa ammattimaisesti pienemmällä budje-

tilla, mikä nopeuttaisi rahoituksen kasaamista ja tätä kautta myös elokuvan aihe pystyttäisiin pitämään tuoreena.

Työni lopussa pohdin myös sitä, miten elokuva-ala on muuttunut ja miten Rookie-konseptilla pyritään vastaamaan tähän muutokseen.

2 Bronson Club

Bronson Club on vuonna 2007 perustettu helsinkiläinen elokuvatuotantoyhtiö, joka on vuodesta 2009 ollut Suomen yhden tunnetuimman tuotantoyhtiön, Solar Filmsin, tytäryhtiö.

Bronson Club tuottaa pääasiallisesti pitkiä fiktioelokuvia, mutta joukkoon mahtuu muutamia poikkeuksiakin kuten vuonna 2010 valkokankaille tullut Reindeerspotting-dokumenttielokuva, joka kertoo rovaniemeläisistä huumeiden käyttäjistä. Dokumentti on saanut laajaa huomiota niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin; vuonna 2011 dokumentti sai tiedonjulkistamisen valtion palkinnon. Se on myös palkittu monilla kansainvälisillä elokuvafestivaaleilla sekä ollut esillä New Yorkin Modernin taiteen museossa MoMassa.

Bronson Clubin ensimmäisiä pitkiä elokuvia on ohjaaja AJ Annilan kauhuelokuva *Sauna* (2008). Tämä elokuva on omalta osaltaan harvinainen suomielokuva, sillä meillä tehdään suhteellisen vähän epookkikauhuelokuvia. Elokuva sijoittuu 1500-luvulle.

Vuodesta 2010 Bronson Club on tuottanut melkoisella vauhdilla pitkiä fiktioelokuvia. Lauri Nurksen *Veijarit*-elokuva sai ensi-iltansa joulukuussa 2010, ensimmäinen *Rookie*-elokuva, ohjaaja Oskari Sipolan *Elokuu* tuli ulos huhtikuussa 2011. Bronson Club teki myöskin lastenanimaation *Ella ja Aleks*i – *Yllätyssynttärit*, joka tuli elokuvateattereihin 2011 ja televisiossa se tullaan näkemään kuusiosaisena lastentelevisiosarjana. Vuoden 2012 alussa ensi-iltaan tulee Samuli Valkaman ohjaama *Hulluna Saraan*, jota tähdittää *Lost*-sarjasta tuttu naisnäyttelijä Emilie de Ravin. Melkein samaan aikaan ensi-iltaan tulee Teppo Airaksisen *Kulman Pojat*, joka on puolestaan historian toinen *Rookie*-elokuva.

2.1 Rookie-konseptin taustaa

Bronson Clubin tuottaja ja toimitusjohtaja Jesse Fryckman on kehittänyt uuden kevyemmän tuotantomallin tehdä ja toteuttaa elokuvia. Tämän mallin hän on nimennyt *Rookie*-konsepti tai -projektiksi. Puhun tässä opinnäytteessä *Rookie*-konseptista, sillä kaksi nimitystä saattaa hämmentää lukijaa.

Fryckman kertoo (Fryckman, haastattelu 7.9.2010) idean juontavan juurensa Bronson Clubin perustamisvuosiin, jolloin hän oli nuori tuottaja ja halusi tehdä elokuvia. Hän alkoi pyöritellä ajatusta siitä, miten ja millä keinoilla elokuvien melko raskasta tuotantoprosessia voisi keventää (Fryckman, 7.9.2010.).

Vuonna 2010 ensimmäinen Rookie-elokuva sai alkunsa, kun Elokuu-elokuvan tuotantoprosessi käynnistyi saman vuoden toukokuussa. Fryckmanin ideasta oli kehittymässä konsepti. Konseptin lähtökohtana on antaa mahdollisuus nuorille elokuva-alan tekijöille työskennellä kokoillan elokuvan taiteellisesti ja tuotannollisesti vastuullisissa tehtävissä (Rookie-materiaali). Konseptin edellytyksenä on normaalia elokuvaa pienempi budjetti, mikä vähentää riskejä ja nopeuttaa elokuvan tuotantaa menoaa. Fryckmanin tavoitteena on, että elokuvia pystyisi tuottamaan tietyn konseptin mukaisesti, siten, että konsepti on monistettavissa vuodesta toiseen elokuvasta seuraavaan (Fryckman, haastattelut 7.9.2010, 10.10.2011).

Seuraavan Rookie-elokuvan ennakkotuotanto alkoi alkukevästä 2011. Kulman pojat-elokuvaa varten Rookie-konseptia muokattiin toimivampaan suuntaan (Enroth, sähköpostihaastattelu 7.10.2011). Sivuan tässä opinnäytteessä sitä, miksi jotkin tuotannolliset asiat muuttuivat Rookie 2:ssa, koska se saattaa auttaa lukijaa hahmottamaan konseptia pintaa syvemmälle.

3 Tutkimusmenetelmät

3.1 Haastattelut

Opinnäytetyöni suurin aineisto koostuu Bronson Clubin toimitusjohtajan ja tuottajan Jens Fryckmanin, tuottaja Oskari Hutun ja tuotantopäällikkö Jonna Enrothin haastatteluista. Haastattelin heitä ensin syksyllä 2010 Elokuu-elokuvan kuvausten jälkeen. Huttua ja Enrothia haastattelin myöskin sähköpostitse syksyllä 2011 Kulman poikien kuvausten jälkeen. Lisäksi Fryckmania ja Huttua haastattelin kasvotusten lokakuussa 2011.

Tämän kolmikron haastattelut ovat erittäin tärkeitä selvittäessäni Rookie-konseptin tuotannollisia malleja, sillä heistä jokainen on työskennellyt konseptin kanssa hyvin tiiviisti. Fryckman on kehittänyt konseptin ja se on jollain tasolla hänen henkinen tuotoksensa, jota on viilattu toimivampaan suuntaan vuosien varrella. Oskari Huttu toimi Elokuussa tuotantopäällikkönä, joka oli hänen ensimmäinen pitkä elokuvansa tuotannollisesti vastuullisessa asemassa. Huttu toimi Kulman pojat -elokuvassa toisena tuottajana yhdessä Fryckmanin kanssa. Hänellä on siis hyvin laaja käsitys siitä, miten konsepti toimii ja miten sen puitteissa tuotannolliset mallit toteutuvat. Toinen avainhenkilö on Jonna Enroth, Elokuun tuotantokoordinaattori ja Kulman poikien tuotantopäällikkö. Tämä kaksohenkilö on lähtenyt kokeilemaan miten paperille laitettut ideat toimivat oikeasti ennakkotuotannossa, kuvauksissa ja jälkituotannossa. Lisäksi perustan osan tiedoista omaan kokemukseeni, jonka olen hankkinut vuosina 2010-11 työskenneltyäni Bronsonilla tuotantoassistenttina.

Haastatteluiden ja oman kokemuspohjani kautta olen saanut opinnäytetyöni parhaimman aineiston. Rookie-konsepti ja sen tuotannollisten mallien vertaaminen normaalin pitkän elokuvan tuotannollisiin malleihin on melko spesifiä tietoa, jota on hankala löytää kirjoista ja internetistä. Lisäksi ensikäden tieto on aina tekijöillä ja projektin toteuttajilla. Rookie-konseptin kohdalla Fryckman, Huttu ja Enroth ovat jonkintasoisia pioneereja, joilta löytyy parhain näkemys tähän aiheeseen.

3.2 Taustatueksi kirjallisuutta ja googlettamista

Taustakirjallisuudeksi hain elokuvatuottamiseen liittyviä kirjoja, mutta harmillisesti näin tarkkaa tietoa aiheesta on vaikea löytää. Suurin osa tuotantoa käsittelevistä kirjoista

on yleisteoksia, joissa esitellään laajasti elokuvatuotantoja, mutta ei juurikaan miten elokuvia tuotetaan ja tehdään. Niin sanotusta käytännön työstä eli tuotantojen läpi vie- misestä tuotannontyötä tekevien ihmisten näkökulmasta ei myöskään löytynyt kirjalli- suutta. Tällainen materiaali olisi ollut erittäin kiinnostavaa luettavaa taustakirjallisuu- deksi.

Löysin kuitenkin aivan sattumalta AVEKin julkaiseman kirjan Sparrausrinki – Eloku- van tekemisen vaikea taito (Louhivuori 1996). Siinä käsitellään AVEKin 1990-luvulla lanseeraamaa Sparrausrinkiä, joka periaatteiltaan muistuttaa hyvin paljon Rookie- konseptia.

Riina Hyytiän väitöskirja ”Ennen kuin kamera käy – Ideasta kuvauksiin, tekijät kerto- vat” auttoi minua löytämään perusasioille tukea. Hyytiän kirja on hyvä yleisteos, jossa on uniikkiote. Kirjassa selitetään asioita auki ilman, että tukeudutaan epämääräisiin kaavioihin. Hyytiän kirja oli enemminkin tukena sille mitä itse jo tiedän ja olen oppinut nuorena elokuvan tekijänä. Lisäksi Max Juntusen ”Elävän kuvan sanasto – Elokuva, televisio- ja videoalan keskeiset termit ja käsitteet” –kirjasta sain myöskin taustatukea tiedoilleni. Juntusen kirjasta oli varsinkin hyötyä kirjoittaessani elokuvan jälkitöistä kertovaa osuutta, sillä kirjasta löytyy hyvinkin yksityiskohtaisesti kerrottuna leikkaami- sesta ja äänenjälkitöistä sekä näiden terminologiaa. Jälkityöosuuteen löysin myös taus- tatietoa Elokuvantaju internet-sivustolta, jossa on selitetty auki eri elokuva-alan käsittei- tä.

Tutkin internetin tarjontaa koskien elokuvan tuotannollisia malleja ja ylipäättänsä eloku- vatuottamista koskevaa aineistoa, melkeinpä turhaan. Internet ja kirjastot ovat täynnä elokuvista kertovia sivuja ja teoksia, mutta ei itse elokuvatuottamisesta. Tuntuu, että elokuvien tuottaminen on jotain salatiedettä, jonka oppii vain sitä tekemällä. Lisäksi päädyin määrittelemään konseptin ja formaatin käsitteet Wikipediaa hyödyntäen, sillä sieltä löysin parhaimman selvityksen käsitteelle.

Tiedostan, että opinnäytetyöni aineisto koostuu pääosin ihmisten tuntemuksista ja mie- lipiteistä. Kovaa faktaa on vaikea löytää elokuva-alaa koskevan kirjallisuuden joukosta. Ehkä tämä kertoo myös jotain alan luonteesta; it's all about people.

4 Elokuva ennakkotuotannosta jälkitöihin

4.1 Elokuvienvuotannolliset mallit

Tuotannollisilla malleilla tarkoitan tuotannon ihmisten tapoja työskennellä, jotta elokuvaprosessi kehittyisi käsikirjoituksesta itse elokuvaksi. Perinteisesti elokuvan tekemisen prosessi on jaettu kolmeen osaan; ennakkotuotantoon, kuvauksiin (tuotantoon) ja jälkituotantoon (<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaal.jsp>). Avaan hieman näiden kolmen osan vaiheita, jotta elokuvanteko prosessina olisi helpompi käsittää.

4.1.1 Ennakkotuotanto

Elokuvan ennakkotuotanto tarkoittaa aikaa ennen kuvausjaksoa ja sen pituus vaihtelee huomattavasti projektista toiseen, aika saattaa vaihdella muutamasta kuukaudesta jopa vuosiin. Ennakkotuotannon pituus on kuitenkin yleensä noin puolivuotta, jonka aikana aktiivisesti viedään projektia eteenpäin. Ennakkotuotannon aikana valmistellaan elokuvan kuvauksia jokaisella osastolla. Eniten tämä jakso kuormittaa tuotantotehtävien ihmisiä ja ohjaajaa.

Ennakkotuotannon tärkeimpiä vaiheita ovat budjetin kasaaminen ja käsikirjoituksen purkaminen, jotta tiedetään todelliset kustannukset. Tuotantopäällikön tehtävänä on purkaa käsikirjoituksesta kuvauspaikat, isot lavastukselliset ja kameratekniset elementit, roolit ja mahdollinen erikoispuvustus tai -maskeeraus. Erikoisasiat yleensä vievät enemmän kuvauksissa aikaa ja myös rahaa, joten ne on oltava mahdollisimman ajoissa selvillä, jotta budjettiin ei tule yllätyksiä. Tuotantopäällikön yksi tärkeimmistä tehtävistä ennakkotuotannon aikana on myös työryhmän palkkaaminen ja palkkaneuvotteluiden käyminen heidän kanssaan. Kukin osastonjohtaja saa itse valita alaisensa, kunhan heidän kanssaan päästään sopimukseen korvauksesta. Tuotantopäällikön työtehtävät ennakkotuotannon aikana eivät tietenkään ole näin yksioikoisia, hän on yksi tuotannon tärkeimmistä työntekijöistä, sillä kaikki tuotannon asiat menevät hänen kauttaan ensin hyväksyttäväksi.

Tuottaja tekee ennakkotuotannon aikana raakabudjetin, joka menee tuotantopäällikölle. Tuotantopäällikkö jakaa budjetin isot linjaukset pienempiin osiin ja näin ollen antaa kullekin osastolle osastokohtaiset budjetit. Tuotantopäällikkö yhdessä tuottajan kanssa

pitää huolta budjetissa pysymisestä. Tuottajan työ on usein melko näkymätöntä, sillä hän pyrkii etsimään sopivia yhteistyökumppaneita ja haalimaan tukirahoitusta mahdollisimman paljon, jotta elokuvan kustannukset tulisivat katettua jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ennakkotuotantoa. Tuottajan työnä on mahdollistaa elokuvan tekeminen ja toteutuminen. Perinteisesti suurin rahoittaja on ollut Suomen elokuvasaatiö, elokuvan levittäjä ja tv-kanava, jolle elokuva teatterilevityksen jälkeen menee esitykseen. Näiltä tahoilta tuleva tuki ei kuitenkaan yleensä yksinään riitä kattamaan elokuvan kustannuksia, joten yhteistyökumppanit ja erilaiset sopimukset ovat elokuvan budjetin kannalta tärkeitä.

Ennakkotuotannon aikana kaikki taiteellisesti vastuulliset henkilöt valmistelevat kuvia eli tuotantoa; lavastaja tekee ennakkohankintoja ja rakentaa yhdessä ryhmänsä kanssa lavasteita valmiiksi. Pukusuunnittelija kiertää kauppoja ja kirppareita haalien kasaan elokuvan puvustoa. Maskeeraaja suunnittelee näyttelijöiden ilmettä ja etsii sopivat tuotteet sen toteuttamiseksi. Kuvaaja miettii kuvasuunnitelmia ja kuvakerrontaa. Ohjaaja puolestaan joutuu olemaan kiinteästi jokaisen osaston suunnitteluprosessissa mukana, jotta elokuvan visuaalinen ilme säilyy samanlaisena osasto toiseen. Tämän lisäksi ohjaaja harjoittelee näyttelijöiden kanssa, käy tuotannollisissa palaverissa tuotantopäällikön ja tuottajan kanssa, käy katsomassa järjestäjän kanssa kuvauspaikkoja, miettii kuvaajan kanssa kuvasuuntia. Ohjaajan tekemä huolellinen ennakkosuunnittelu on tärkeää kaikkien osastojen onnistumisen kannalta.

Mitä lähemmäs päätettyä kuvausajankohtaa mennään sitä kiivaammaksi ennakkotuotanto muuttuu. Tässä vaiheessa on otettava huomioon myös pikkuasiat, jotka ovat saattaneet unohtua aikaisemmin. Pikkuasiat ovat yleensä ne, joihin menee eniten aikaa ja energiaa, esimerkiksi mistä saadaan pellolla kuvattavaan satahenkiseen avustajakohtaukseen vessat, kuka ne sinne kuljettaa, paljonko maksaa, paljonko vessapaperia, kuinka kauan menee ennen kuin ne täyttyvät. Pikkuasiat ovat perinteisesti olleet assistenttitason ihmisten työtehtäviä.

Noin kuukautta ennen kuvausten alkamista ennakkotuotantoon astuu mukaan eräs kuvausjakson tärkeimmistä henkilöistä; apulaisohjaaja. Apulaisohjaaja on se henkilö kuvauspaikalla, joka pitää päiväkohtaisesta kuvausaikataulusta huolta. Ennakkotuotannon aikana apulaisohjaaja käy kuvaajan ja ohjaajan kanssa läpi tulevia kuvauspäiviä, jotta aikataulut olisivat mahdollisimman pitkälle ennakkoon tehtyjä kohtausten kuvausjärjes-

tyksen osalta ennen kuvausten alkamista. Apulaisohjaaja purkaa omalta osaltaan käsikirjoituksen kuvausaikatauluksi, josta selviää mitä kohtauksia kuvataan minäkin päivänä. Tähän hän saa apua ohjaajalta, kuvaajalta, tuotantopäälliköltä ja järjestäjältä. Järjestäjä ottaa selville sen, missä kuvauspaikalla voidaan kuvata minäkin päivänä. Tämä tieto on erittäin oleellinen juuri kokonaiskuvausaikataulua suunniteltaessa.

Ennakkotuotanto tarkoittaa siis lyhykäisyydessään sitä, että eri elokuvaprojektin osastot pyrkivät järjestämään ennakkoon mahdollisimman paljon asioita ennen kuvausten alkua, jotta pystyisivät kuvausten aikana keskittymään kuvaustilanteeseen. Mitä huolellisemmin ennakkotuotannossa on tehty ja suunniteltu asiat, sitä jouhevammin itse kuvaukset sujuvat. Suunnitelmien kautta asiat on jo valmiiksi mietitty eikä niitä tarvitse vavoaa kiireisellä kuvauspaikalla. Viivästykset kuvauspaikalla saattavat johtaa ylitöihin tai pahimmassa tapauksessa tilanteeseen, jossa ohjaaja joutuu tekemään ratkaisun, ettei ajan puutteen vuoksi voida kuvata jotakin suunniteltua kohtausta. Tämä saattaa kostautua myöhemmin jälkitöissä. (<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/esituotanto.jsp>)

4.1.2 Tuotanto eli kuvaukset

Kuvaukset tarkoittavat sitä aikaa, jolloin elokuvaa kuvataan. Suomessa elokuvan kuvaukset kestävät yleensä noin 30-40 päivää, mutta kuvausjakson pituus kuitenkin vaihtelee elokuvasta toiseen. Kuvausten keston sanelee käsikirjoitus yhdessä budjetin kanssa. Yleensä jo ennakkotuotannon aikana ohjaaja on joutunut tekemään joitakin myönnytyksiä siitä, mitä kohtauksia jätetään kuvaamatta rahan tai ajan puutteen vuoksi. Yleensä myönnytyksiä joudutaan tekemään rahallisista syistä; mitä kauemmin kuvataan sitä enemmän se maksaa.

Kuvausten aikana pyritään kuvaamaan kaikki se, mitä ennakkosuunnittelun aikana on suunniteltu kuvattavaksi. Kuvaukset pyritään toteuttamaan ennakkosuunnitelmien mukaisesti, jotta kaikki tarvittavat kohtaukset saadaan kuvattua. Kuvauspäivät ovat yleensä hektisiä, viivytyksiin ei ole varaa. Minuuttiaikataulu on tuttu jokaiselle elokuva-alan ihmiselle. Hektisyyttä helpottaa hyvä apulaisohjaaja, jonka tehtävänä on katsoa, että kaikki suunnitellut kohtaukset ja kuvat tulevat kuvattua. Lisäksi hän pitää huolta siitä, että mahdolliset muutokset aikataulussa tai kohtauksissa tavoittavat niistä tiedon tarvitsevat ihmiset kuvauspaikalla. Apulaisohjaajan työnkuvaan kuuluu myös call sheetien tekeminen yhdessä 2.apulaisohjaajan kanssa. Call sheet on päiväkohtainen kuvausaika-

taulu, josta näkee päivän aloitusajankohdan, kuvauspaikan, kuvattavat kohtaukset, ketä näyttelijöitä on paikalla ja mitä mahdollisia erikoisuuksia on kuvauspäivän aikana.

Kuvausten aikana on aloitettava jälkituotannon suunnittelu. Oikeastaan jälkituotannon suunnittelu on jo alkanut siitä, kun ohjaaja ja kuvaaja mahdollisesti yhdessä leikkaajan kanssa ovat käyneet ennakkotuotannon aikana kuvakäsikirjoitusta läpi. Kuvaaja ja ohjaaja tekevät kuvasuunnitelmat sen mukaan, mitä kaikkea leikkaaja tarvitsee leikatesaan elokuvaa. Yhdenkin kuvan puuttuminen jostakin kohtauksesta saattaa vesittää kohtauksen päätyminen elokuvaan.

Huolellinen ennakkosuunnittelu ei siis ole mikään myytti, vaan avain huolelliseen lopputulokseen. (<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/tuotanto/kuvaukset.jsp>)

Kuvausjakso on yleensä elokuvan parasta antia ja koko alan suola. Kuvausjakso on aina rankka, mutta se on myös elokuvan tekemisen ydintä. Se on ryhmässä toimimista, jossa kaikilla on oma tärkeä roolinsa, kaikilla on sama tavoite; saada elokuva näyttämään niin hyvältä kuin mahdollista.

4.1.3 Jälkituotanto

Elokuvan jälkituotanto alkaa yleensä heti, kun kuvaukset ovat päättyneet. Elokuvan jälkityöaikataulu on sidoksissa elokuvan arvioituun ensi-iltapäivämäärään, joka saattaa olla vasta yli vuodenkin kuluttua kuvausjakson loppumisesta. Jälkityöt pystytään kuitenkin nykyään aloittamaan jo päällekkäin elokuvan kuvausten kanssa, sillä nykyinen digitaalinen elokuvateknologia mahdollistaa kuvatun materiaalin nopean siirtämisen, pakkaamisen ja käsittelyn. Tämä taas puolestaan saattaa nopeuttaa elokuvien jälkityöaikatauluja, joten enää ei ole tavatonta, että ensi-ilta on jo puolenvuoden kuluttua kuvausten loppumisesta. Lisäksi nykyinen digitaalinen materiaali ei enää tarvitse tehokkaita ja kalliita edit-tiloja ja -työasemia, vaan tehokkaalla läppärilläkin pystytään leikkaamaan elokuvia.

Elokuvan materiaalit annetaan elokuvan leikkaajalle. Leikkaajan työn tärkein osuus on elokuvan rytmin ja rakenteen luominen, turhan materiaalin pois karsiminen. Leikkaaja luo elokuvalla ajan ja keston sekä kokonaisdramaturgisen luonteen, tietenkin yhdessä ohjaajan kanssa (Elokuvantaju, leikkaaja).

Kuvatun materiaalin saatuaan aloittaa leikkaaja raakaleikkausversion työstämisen, jossa on käsikirjoituksen mukaisessa kronologisessa järjestyksessä kaikki kuvauksissa kuvatut kohtaukset ja kuvat. Raakaleikkausversio on aina pituudeltaan monta tuntia, mutta se onkin eräänlainen kartta, josta leikkaaja alkaa karsia materiaalia yhdessä ohjaajan kanssa miettien, mitä kohtauksia jätetään ja mitä poistetaan. Leikkausprosessi kokonaisuudessaan kestää yleensä monta kuukautta. Raakaversio valmistumiseen menee yleensä noin kuukausi, mutta tämä riippuu jälkityöaikataulun kiireellisyydestä sekä leikkaajan ja ohjaajan keskinäisen yhteistyön sujuvuudesta. Ensimmäisen leikkausversion valmistamiseen menee myös yleensä noin kahdesta viikosta kuukauteen, tämäkin aika vaihtelee projektista toiseen. Ensimmäinen leikkausversio on siis se versio, joka yleensä alkaa olla jo melko lähellä lopullista elokuvan leikkausta. Ensimmäinen versio on kuitenkin vielä yleensä paljon pidempi kuin lopullinen versio. Ensimmäisen version valmistuttua ohjaaja ja leikkaaja pyytävät tuottajan arvioimaan tulosta, jotta tuottaja pystyy antamaan oman vaikuttimensa elokuvan leikkausversioon. Elokuvasta saatetaan leikata hyvinkin monta raakaversiota ennen kuin se saavuttaa final cut-version eli viimeisen version. (http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/jalkituotanto/artikkelit/Heikkila_Levottomat_leikkauksesta.jsp ja Juntunen, Elävän kuvan sanasto, s.168-169)

Elokuvan leikkauksen ollessa valmis eli kun kuva on ”lyöty lukkoon”, lähtee elokuva äänen jälkitöihin. Äänisuunnittelijan tehtävänä on suunnitella elokuvan äänimaailman siten, että se tukee kuvallista kerrontaa, äänimaailman tarkoituksena on luoda lisäelementti elokuvan kokonaiskerrontaan (Juntunen, s.134).

Äänisuunnittelija tai äänileikkaaja leikkaa kuvauksissa taltioidun äänen omaksi ääniraidakseen elokuvan kuvan päälle. Yleensä tässä vaiheessa tehdään myös mahdollinen jälkiäänitys äänistudiolla. Usein kuvaustilanteessa saattaa olla melua taustalla, jonka takia kaikki repliikit eivät välttämättä kuulu tai jostain muusta syystä repliikki on hiljainen, nämä tilanteet pystytään toisintamaan jälkiäänityksissä. Tämän jälkeen lisätään tehosteäännet ja muu äänimaailma. Elokuvan äänenjälkitöissä tehdään myös elokuvan musiikki eli score, joka on kyseistä elokuvaa varten sävellettyä musiikkia. Musiikkeista vastaa yleensä säveltäjä, joka yhteistyössä ohjaajan ja äänisuunnittelijan kanssa miettii mihin kaikkiin kohtauksiin halutaan käyttää scorea. Elokuvissa esiintyy myös paljon olemassa olevaa musiikkia, esimerkiksi yhtyeiden musiikkikappaleita.

(http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/jalkituotanto/artikkelit/kuortti_aanileikkauksesta.jsp ja Juntunen, Elävän kuvan sanasto, s.133-139)

Elokuvan jälkitöissä tärkeä rooli on myös jälkityötuotantoyhtiöllä, jossa elokuvasta tehdään konkreettinen digi- ja filmikopio.

Jälkityötalossa tehdään elokuvan offline-versiosta, eli siitä versiosta jonka leikkaaja on leikannut, online-versio. Online-versio on identtinen elokuvan offline-version kanssa, ainoana erotuksena on se, että online-versio leikataan elokuvan raakamateriaalista, joka on parempi laatuista eli materiaalin resoluutio on korkeampi kuin offline-versiossa käytetyn materiaalin. Leikkaajat leikkaavat elokuvaa huonompi laatusesta materiaalista sen takia, että tätä materiaalia on helpompi käsitellä, se on digitaalisesti pienempää ja helpommin liikuteltavaa. Raakamateriaali on raskasta ja sen pyörittäminen vaatii tehokkaita leikkausyksiköitä (Reikko, sähköpostihaastattelu 1.11.2011).

Äänisuunnittelu tehdään myöskin offline-versioon, samoista syistä kuin leikkausversiotkin. Digitaalisen kuvaustekniikan vallatessa alaa offline- ja online-materiaalien ero ei kuitenkaan enää ole kovin suuri (Reikko, 1.11.2011).

Elokuvan valmistuttua kokonaisuudessaan siitä tehdään sekä digitaalinen- että filmikopio, vaikka elokuva olisi kuvattu digitaalisessa muodossa. Nykyään suunta on se, että filmikopiot ovat jäämässä hiljalleen pois. Filmikopioita tehdään sen takia, että perinteinen filmi näyttää paremmalta kuin digitaalinen versio elokuvasta, vaikka alkuperäinen kuvausformaatti olisikin digitaalinen, kuten esimerkiksi red-one (<http://www.red.com/>). Lisäksi joissakin elokuvateattereissa ei vielä ole digitaalisia projektoreita.

Elokuvan tekeminen muodostuu siis kolmesta prosessin osasta, jotka ovat kiinteästi tekemisissä toisten kanssa. Kaikkein tärkein näistä on mielestäni ennakkotuotanto, sillä tekemällä siellä asiat oikein ja kunnolla voidaan hyvillä suunnitelmilla ja tuloksilla vaikuttaa aina jälkituotantoon asti. Jos puolestaan ennakkotuotanto on tehty huolimattomasti kostahtuu se kuvauksissa, joka taas saattaa kostahtua suoraan jälkitöihin.

4.2 Rookie-konseptin ideologia

Rookie-konseptin ideana on tehdä laatua pienemmällä budjetilla ja riskillä kuin normaaleja pitkiä elokuvia (Fryckman, haastattelu 10.10.2011). Konseptit ja formaatit ovat me-

dia-alalla nykyään enemminkin sääntö kuin poikkeus, miksei tätä television puolelta tuttua low budget -mallia voisi monistaa myös elokuvaan. Konsepti tai formaatti tarkoittavat audiovisuaalisessa ammattimaailmassa jotakuinkin samaa asiaa. Wikipedia määrittelee formaatin käsitteen tukeutuen tv-ohjelmaformaattiin, joka on ohjelmaidea, konsepti, joka on toistettavissa eri markkinoilla ja kulttuureissa samansisältöisesti. Formaattia ostettaessa saa ostaja ohjelmaformaatin lisenssinhaltijalta niin sanotun formaattiraamatun, joka sisältää yksityiskohtaiset ohjeet ohjelman tekoon (www.wikipedia.fi).

Rookie-konseptin kohdalla nämä yllä mainitut määritelmät on pyritty siirtämään elokuvan tekemiseen. Onhan elokuvakin audiovisuaalinen tuote siinä missä tv-ohjelmat ja internetsovelluksetkin. Myönnettäköön, että elokuvaan liittyy enemmän arvostusta, tunteita ja jopa korkeakulttuurin käsitteitä kuin tv:n reality-ohjelmiin.

Elokvien konseptoiminen ei ole uusi juttu. 1990-luvun alussa Audiovisuaalisen viestintäkulttuurin edistämiskeskus AVEK lanseerasi Sparrausringin (Louhivuori 1996), jonka idea on hyvin samantyyppinen kuin Rookie-konseptin. Sparrausringin tavoitteena oli tuoda uusia elokuva-alan osajia alalle ja antaa varsinkin esikoisohjaajille mahdollisuus turvalliseen ja riskittömämpään ympäristöön tehdä ensimmäinen pitkä elokuva (emt. s.3-5.) Ohjaajat hakivat projektiin mukaan ja valituille ohjaajille annettiin 1,3 miljoonaa markkaa (n. 200 000€) toteuttaa elokuva. Ohjaajat saivat itse valita tuottajansa projektiin ja nämä yhdessä valitsivat käsikirjoituksen (Louhivuori 1996). Sparrausringin kautta toteutettiin 12 elokuvaa vuosina 1990-1997 (Louhivuori 1996, 3). Kaikki elokuvat tehtiin niin sanottuun tv-elokuvaformaattiin eli alle 60 minuuttiseksi ja tämän ansiosta jokaiselle elokuvalla osoitettiin yhteistyö tv-kanava, jonka kanssa neuvoteltiin kanavan toiveista elokuvan suhteen. Projektin aikana kritiikkiä kohdistui erityisesti siihen, että elokuvat olivat tv-elokuvia, vaikka suurin osa niistä meni myös valkokankaille esitykseen. Kuuluisin tässä projektissa valmistunut elokuva on Markku Pölösen Onnen maa -elokuva, joka voitti 1990-luvulla useita elokuvapalkintoja (emt.,128) ja sai vuonna 1992 tv-esityksessä 1,7 miljoonaa katsojaa (emt.,127). Onnen maasta on tehty myös näytelmiä ja sitä esitetään edelleen, 19 vuotta elokuvan valmistumisen jälkeen, teatteri-esityksenä Pölösen Filmikylän kesäteatterissa (vuonna 2011).

Sparrausringin ja Rookie-konseptin keskeisin ero on, että Rookie-elokuvat eivät ole minkään virallisen tahon tilaamia, vaan yksityisen tuotantoyhtiön tuottamia. Mielestäni on kuitenkin tärkeää ottaa esille se, että nuorten elokuva-alan ihmisten työllistymistä on

ennenkin tuettu ja samalle asialle on jälleen tilausta, olkoonkin, että tilaisuuden antaja tulee yksityiseltä puolelta.

Rookie-konsepti on Bronson Clubin low budget -malli tehdä elokuvia. Konseptiksi sitä voidaan sanoa seuraavista tuotannollisista syistä; Rookie-tuotannot mahdollistaa tarkkaan mietitty budjetti, joka toistuu melkein samanlaisena projektista toiseen. Lisäksi elokuvan työryhmän koko pyritään pitämään optimaalisena, vain oikeasti välttämättömät työnkuvat täytetään.

Tuotantomallin mahdollistaa avoimuus, suunnitelmallisuus ja vuosittainen jatkuvuus. Käsikirjoitukset ovat genre-vapaita, mutta niiden täytyy mahtua konseptin puitteisiin, lisäksi käsikirjoitusten tulisi olla ajankohtaisia ja tuoreita näkökulmiltaan (Rookie-materiaali). Fryckman puhuu Rookien kohdalla usein nuorisoeelokuvista ja sitä Rookie-elokuvat varmasti ovatkin; nuorilta tekijöiltä nuorelle katsojakunnalle (Fryckman, 10.10.2011).

Rookien tavoitteena on nostaa uusia tekijöitä alalle, ehkä tämän projektin myötä nousee esille uusia markkupölösiä. Sprarrausingin jälkeen Markku Pölönen nousi yhdeksi Suomen merkittävimmistä ohjaajista, jonka ura jatkuu edelleen 2010-luvulla.

5 Miten Rookien tuotannolliset mallit eroavat totutusta?

Tässä tutkimuksessa pyrin keskittymään Rookie-konseptin tuotannollisiin malleihin ja siihen miten ne eroavat normaalin pitkän elokuvan tuotannollisista malleista. Kiinnostavaa minusta on nimenomaan sen tarkastelu onko elokuvan konseptoinen tärkeää tai hyödyllistä elokuvan kevyemmän tuotantoprosessin kannalta. Onko siis tärkeää määrittellä elokuvalla tietyt raamit vai voidaanko elokuva vain päättää tehdä hieman pienemmällä budjetilla ilman, että se vaatisi jotain perustelua tai konseptia taustalle. Oman käsitykseni mukaan elokuvan tuotantoprosessi on jo itsessään konsepti tai totuttu tapa tehdä asioita. Näinhän meille elokuva-alan kouluissakin opetetaan, että elokuva on prosessi, johon kuuluu tiettyjä vaiheita, jotka on käytävä läpi, jotta tuote tulisi valmiiksi ja saavuttaisi lopullisen muotonsa.

5.1 Kyseenalaistaminen luo uusia tapoja

Tuottaja Oskari Hutun (haastattelu 7.10.2011) mukaan Rookie-konseptin tuotannollisten mallien ero verrattuna tavallisen pitkän elokuvan tuotannollisiin malleihin ei niinkään ole tavassa tehdä asioita, vaan tuotannossa olevien ihmisten asenteessa. ”Liikkumavaraa, joka normaalisti jätetään budjettiin (--), ei käytännössä ole. (--) Tilanteiden muuttuessa ratkaisut täytyy hakea käytännönläheisesti.” Tämä synnyttää niin Hutun kuin Fryckmaninkin mukaan sen, että uusia tapoja tehdä ja toteuttaa elokuvan käsikirjoituksen vaatimia asioita syntyy herkemmin, kun taloudelliset resurssit ovat minimissä ja luovuus pääsee valloilleen. ”(--) Lähdetään suunnittelemaan tekemistä puhtaalta pöydältä, eikä elokuvantekemisen konventioiden kautta,” Oskari Huttu huomauttaa (7.10.2011).

Rookie-konseptin tärkein ero tavallisen elokuvan tuotannollisiin malleihin on elokuvantekemisen käytäntöjen ja totuttujen tapojen kyseenalaistaminen (Huttu, 7.10.2011). Fryckmanin (10.10.2011) mukaan tässä vaiheessa konseptin elinkaarta on kuitenkin hyvin vaikea ennustaa miten ja mihin Rookie-elokuvat ovat vaikuttaneet. ”Rookie-malli on uuden sukupolven testiprojekti (--). On terveellistä kyseenalaistaa ja kokeilla uusia

asioita, poiketa totutusta ja tehdä jotain mitä ei olla aikaisemmin tehty”, Fryckman muotoilee.

Haasteellisinta Rookie-konseptissa on pieni budjetti, joka on noin 60 prosenttia normaalin pitkän elokuvan budjetista. Hutun (7.10.2011) mukaan pieni budjetti on tietenkin haasteellinen, mutta se antaa myös uusia mahdollisuuksia. Hänen mukaansa vähempi raha hankaloittaa asioita käytännön tekemisen tasolla, mutta toisaalta pakottaa ihmiset ajattelemaan asioita uudella tavalla, käyttämään mielikuvitusta (7.10.2011). Molemmat tuottajat Huttu ja Fryckman (10.10.2011) ovat myös sitä mieltä, että pieni budjetti antaa tietyt rajat jo heti projektin alussa, jonka puitteissa elokuvaa lähdetään suunnittelemaan. Fryckmanin mielestä ihminen on parhaimmillaan selkeissä raameissa; ”(--). Kun rahaa ei ole käytössä kuin rajallinen määrä on se itse asiassa aika vapauttavaa (--).” (10.10.2011).

Rookie-konseptin (Rookie-materiaali) alkuperäisen idean mukaan pyritään kaikilta osalta alueilla avoimuuteen. Budjetin kohdat ovat avoimia kaikille, samoin palkkataulukot ovat kaikkien tiedossa. Tuotantopäällikkö Jonna Enrothin (sähköpostihaastattelu 7.10.2011) mukaan Elokuu-elokuvassa nämä asiat toteutuivat hyvin, kaikki tiesivät osastojen budjetit ja toistensa palkat. Enrothin (7.10.2011) mukaan tämä toi projektiin avoimuutta ja hyvää yhteishenkeä. ”Kun kaikki tekevät käytännössä samalla palkalla ja tietävät miten tuotannon raha on jakautunut, on helpompi joustaa myös omasta osastostaan, koska tietää ettei muillakaan ole sen enempää.” (Enroth, 7.10.2011). Konseptin yksi tavoitelluista asioista onkin juuri avoimuus ja yhdessä tekemisen meininki, johon myös Fryckman on pyrkinyt kehitellessään konseptia.

Rookie on siitä erikoinen konsepti, että se pyrkii myös kyseenalaistamaan omaa konseptiuttaan. Kuten Fryckman huomauttaa (10.10.2011) Rookie-konsepti ei olisi Rookie-konsepti ellei se myöskin kyseenalaistasi jokaisen Rookie-elokuvan kohdalla totuttuja tapoja tehdä elokuvaa ja myöskin samalla kyseenalaistaisi edellisen Rookie-elokuvan tuotannollisia malleja. Kuten yllä olen todennut, Rookie-konseptissa on tiettyjä raameja joiden mukaan elokuvaa tehdään ja joiden sisälle elokuvan pitää mahtua, tämä ei kuitenkaan tarkoita, että jokainen Rookie-elokuva tehtäisiin samalla tavalla. Liikkumavaraa on näiden raamien sisällä vaikka kuinka paljon. Raamien tai rajojen avulla pyritään luomaan Rookie-elokuvalla tunnusomainen tuoreus, innovatiivisuus ja tapa ajatella toisin. Nämä uusien näkökulmien ja tapojen löytäminen eivät rajoitu vain käsikirjoituk-

seen, vaan niitä tulisi löytää jokaiselta osastolta aina kamerateknisiin toteutuksiin asti. Rookie-elokuvien tarkoituksena on myös se, että taiteellisesti vastuulliset oppisivat ymmärtämään tuotannolliset resurssit (Fryckman, 7.9.2010). Fryckmanin (10.10.2011) mukaan nuoret tekijät ovat avoimempia luoville ratkaisuille kuin vanhat konkarit. Esimerkkinä Kulman pojat-elokuvassa käytettiin golfkärriä dollina (kamera-ajolaite), sillä saimme paikalliselta golf-klubilta sopuhintaan sähkökäyttöisen golfkärryn kuvauksiin.

Seuraavaksi pyrin kuvaamaan sen, miksi Rookiesta voidaan puhua konseptina, vaikka tämä konsepti haluaakin kyseenalaistaa totuttuja tapoja ja löytää aina jotain uutta. Fryckman (10.10.2011) on myös vahvasti sitä mieltä, että Rookie on nimenomaan konsepti, sillä tällä tuotantotavalla toteutetuilla elokuvilla on raamit, joiden sisällä elokuvan täytyy pysyä. Fryckmanin mukaan konseptin Rookiesta tekee myös se, että se on Bronson Clubin tapa tehdä low budget –elokuvia, jos joku muu tuotantoyhtiö tekisi pienen budjetin elokuvan olisi se tietenkin erillinen tapaus (Fryckman 10.10.2011).

5.2 Mikä tekee Rookiesta konseptin?

Rookie-projektin tuotannolliset raamit ovat ennakkoon määrätyt budjetin, työryhmän koon, aikataulun, kuvauspäivien ja kaluston osalta. Nämä raamit mahdollistavat sen, että muuttujat pystytään minimoimaan jo projektin alkuvaiheessa. Budjetin pääkohdat ovat julkisia koko työryhmälle (Rookie-materiaali). Tällä halutaan varmistaa, että koko työryhmä ymmärtää elokuvan tuotannolliset mallit kokonaisuutena. Tämä ajatus juontaa juurensa sieltä, että useinkaan muu työryhmä, eli ne henkilöt, jotka eivät ole tuotannollisissa tehtävissä, eivät ymmärrä elokuvan kokonaisbudjettia, jonka hahmottaminen elokuvantekemisessä on tärkeää, sillä mikään osasto ei voi ajatella sokeasti vain omaa tekemistään (Fryckman, 7.9.2010). Yhteistyö ja solidaarisuus työtovereita kohtaan on elokuva-alalla tärkeää.

5.2.1 Tuotantojen sykli ja jatkuvuus

Ideaalina on, että Rookie-elokuvat kulkevat vuoden sykleissä. Yhden vuoden aikana on tarkoitus saattaa yksi projekti alusta loppuun, jonka aikana uutta projektia aletaan jo valmistella (Rookie-materiaali). Fryckman (10.10.2011) haluaa Rookie-elokuvat Bronson Clubin normaalin elokuvatuotannon rinnalle niin sanotuksi toiseksi elokuvatuotannonlinjaksi. Rookie-elokuvien tekemisen mahdollistaa se, että Bronson Clubilla on muitakin hankkeita käynnissä koko ajan (Fryckman 10.10.). Tällä tavalla yhtiö pystyy var-

mistamaan tasaisen kassavirran, jonka turvin pystytään laittamaan hankkeita alulle, toteuttamaan niitä ja myös lopettamaan niitä.

Vuoden sykli tarkoittaa myös sitä, että Rookie-elokuvat halutaan valkokankaille tehokkaalla vauhdilla. Normaalisti ei ole mitenkään poikkeuksellista, että joidenkin elokuvien tie elokuvateattereihin saattaa kestää jopa viisi vuotta. Nopean tuotantomallin mahdollistaa tuotantotapojen konseptointi, joka taas vähentää muuttuvia tekijöitä eli turhia riskejä (Fryckman, 7.9.2010). Tämä taas tuo Fryckmanin tavoittelemaa keveyttä tuotantoihin.

5.2.2 Ennakkotuotanto ja käsikirjoitus

Rookie-elokuvan, niin kuin minkä tahansa elokuvan, lähtökohtana on käsikirjoitus. Rookie-elokuviksi valikoituu sellaisia elokuvia, jotka on mahdollista toteuttaa konseptin puitteissa niin budjetillisesti kuin teknisestikin (Enroth 7.10.2011). Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että käsikirjoituksen pitää olla kevyt ja jollakin tapaa tuore näkökulmaltaan. Fryckmanin (10.10.2011) mukaan Rookie-elokuvat ovat nuorilta tekijöiltä nuorille katsojille suunnattuja, niissä pitää hänen mukaansa olla tietynlaista laatikon ulkopuolelta-ajattelua. Käsikirjoituksen tulee taipua Rookie-konseptin tuotannollisiin malleihin, muita rajoituksia tai vaatimuksia käsikirjoituksella ei ole. Rookie-elokuvat voivat olla mitä tahansa draamasta sciifiin, kunhan ne pystytään toteuttamaan konseptin mukaisesti (Rookie-materiaali).

Rookie-elokuvien tekeminen ei eroa tavallisten elokuvien tekemisestä, tuotannon aikana käydään samat pisteet läpi kuin tavallisenkin elokuvan kohdalla; ennakkotuotanto, kuvaukset ja jälkituotanto. Jos jotain eroa halutaan löytää näistä vaiheista on se juuri aikaisemminkin mainittu keveys ja nopeus, elokuva pyritään saattamaan alusta loppuun hyvinkin nopealla aikataululla.

Rookie-elokuvien ennakkotuotantoon on varattu aikaa noin 3-4 kuukautta, kuvauksille noin 30 päivää ja jälkituotannolle noin 4 kuukautta (Rookie-materiaali). Jälkitöille varattu aika riippuu elokuvan suunnitellusta ensi-ilta-ajankohdasta. Nämä kaikki tuotannon vaiheet kuitenkin elävät projektista toiseen niin kuin tavallisenkin pitkän elokuvan tuotannossa (Enroth, 7.9.2010).

5.2.3 Low budget -malli

Rookie-konseptin tärkeä työkalu on tietenkin budjetti. Konseptin mukaisesti toteutettujen elokuvien budjetti on noin 60 prosenttia pienempi kuin normaalin pitkän elokuvan (liite 1.). Tämä tarkoittaa, että elokuvan budjetti pyritään sijoittamaan 800 000 € ja 1 000 000 € välille. Normaalin pitkän elokuvan budjetti Suomessa liikkuu 1,2 miljoonan euron ja 1,6 miljoonan euron välillä, tietenkin summa voi olla myös suurempi elokuvasta riippuen. (Rookie-materiaali)

Rookie -budjettimalli

PRE PRODUCTION	Henkilökunta ja oikeudet	150 000,00 €	
	Scouttaus, casting yms.	15 000,00 €	165 000,00 €
PRODUCTION	Henkilökunta	220 000,00 €	
	Näyttelijät	45 000,00 €	
	Kuljetukset, matkat ja majoitus (autot, bensat yms)	38 000,00 €	303 000,00 €
ART DEPARTMENT	Lavasteet ja rekvisiitta (sis. kuvissa olevat autot)	21 000,00 €	
	Puvustus	8 000,00 €	
	Maskeeraus	1 000,00 €	30 000,00 €
LOCATION	Lokaatiot (vuokrat, kaikki järjestelykulut)	18 000,00 €	
	Catering	15 000,00 €	33 000,00 €
KALUSTO	Kamera	32 000,00 €	
	Valo & Grip	32 000,00 €	
	erityiskalusto	6 000,00 €	
	Ääni	8 000,00 €	
	materiaalit	3 000,00 €	81 000,00 €
POST PRODUCTION	Leikkaus ja kuvankäsittely (leikkaaja, offline, siirrot, värimäärittely)	55 000,00 €	
	Äänen jälkityöt (sis. dolby lisenssin, foley, loppumiksaus)	45 000,00 €	
	Musiikit (sis. sävellys ja clearaukset)	35 000,00 €	
	Kopiokustannukset	37 000,00 €	172 000,00 €
MARKKINOINTI	Tuotannonaikaiset markkinointikulut	16 000,00 €	16 000,00 €
SEKALAISET KUSTANNUKSET	Vakuutukset, tilintarkastus, kirjanpito yms.	10 000,00 €	10 000,00 €
HALLINTOKULUT	4 %	30 000,00 €	30 000,00 €
VARAUS SATUNNAISIIN KULUIHIN	8 %	60 000,00 €	60 000,00 €
		900 000,00 €	900 000,00 €

BRONSON CLUB

Copyright September 14, 2010 Bronson Club. All rights reserved.

Pienemmän kokonaisbudjetin mahdollistaa valmiiksi mietityt raamit ja tavat toimia. Pienemmän budjetin avaintekijöitä ovat erilaiset sopimukset yhteistyökumppaneiden kanssa. Fryckmanin (10.10.2011) mukaan tavoitteena on sopia samojen yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyösopimuksia, jotka kattavat useamman Rookie-elokuvan. Tarkoituksena on pyrkiä tukijoiden osalta pitkäjänteisyyteen, jatkumoon ja joustoon (Fryckman, 10.10.2011). Tietenkin jokaiselle elokuvalla pyritään hakemaan myös elokuvan maailmaan sopivia yhteistyökumppaneita, esimerkiksi Kulman pojat –elokuvan yksi yhteistyötahoista on Joensuun kaupunki ja Elokuun Cornetto-jäätelö.

Budjetin minimoinnin keinoja on myös muita. Palkkakustannukset ovat perinteisesti yksi suurimmista jollei suurin menoerä elokuvatuotannoissa. Rookie-konseptissa palkkakuluja on pyritty järkeistämään pyrkimällä noudattamaan konseptille kehitettyä palkkataulukkoa (Fryckman, 10.10.2011). Palkkataulukon mukaan osastojen vastaavien eli HODien (Head of Department) kuukausipalkka on 2 400 euroa ja assistenttitason ihmisten kuukausipalkka on puolestaan 1 800 euroa. Palkkataulukosta selviää myös kullekin työntekijälle ennalta arvioitu työnkesto kuukausina, esimerkiksi kuvaajalle on merkitty 5 kuukautta työnkestoksi. Nämä on jaettu siten, että ennakkotuotantoon kuvaaja saa käyttää 3 kuukautta, tuotantoon (kuvauksiin) 1,5 kuukautta ja jälkituotantoon 0,5 kuukautta (liite 2.). (Rookie-materiaali)

Palkkaus-systeemi

Työsuhde nojautuu könttäpohjaiseen kk-palkkaukseen, joka on määritelty kuukaustittaisiin jaksoihin: esituotanto, kuvaukset (x1,5) ja jälkityöt. Ylitöihin ei kannusteta, mutta kellokorttia ei katsota kumpaankaan suuntaan.

OSASTOJEN VASTUHENKILÖT 2400,00 euroa/kk
ELOKUU

AVUSTAVAT HENKILÖT 1800,00 euroa/kk
ELOKUU

Rooli	Pre	Kuv	Post	kk-yht.	€ yht.
Kuvaaja	3	1,5	0,5	5	12000
B-kuvaaja (Grip)	1	1,5	0	2,5	6000
Lavastaja	2,5	1,5	0,5	4,5	10800
Apulaislavastaja	1,5	1,5	0,5	3,5	8400
Rekvisitööri	1	1,5	0	2,5	6000
Äänisuunnittelija	0,5	1,5	3	5	12000
Pukusuunnittelija	2,5	1,5	0,5	4,5	10800
Maskeeraaja	0,5	1,5	0	2	4800
Valaisija	1	1,5	0	2,5	6000
Apulaisohjaaja	1	1,5	0	2,5	6000
Kuvaus-sihtööri	0,5	1,5	0	2	4800
Järjestäjä	2	1,5	0	3,5	8400
Leikkaaja	0	0	3	3	7200
1. kamera-assari	0,5	1,5	0	2	4800
Puomimies	0,5	1,5	0	2	4800
Yhteensä:					112800

Rooli	Pre	Kuv	Post	kk-yht.	€ yht.
Best Boy	0,5	1,5	0,5	2,5	4500
Valomies 1	0,5	1,5	0	2	3600
Valomies 2	0,5	1,5	0	2	3600
2. Puomimies	0,5	1,5	0	2	3600
Rekvisitöörin assari	0	1,5	0	1,5	2700
Järjestäjän assari	1	1,5	0	2,5	4500
Puvustajan assari	1	1,5	0	2,5	4500
2.apulaisohjaaja	1	1,5	0	2,5	4500
2.kamera-assari	0,5	1,5	0	2	3600
Runner	0,5	1,5	0	2	3600
Tuotanto assari	2	1,5	1	4,5	8100
Yhteensä:					46800

BRONSON CLUB

Copyright September 14, 2010 Bronson Club. All rights reserved.

Konseptin palkkataulukon mukaiset palkat ovat suhteessa hieman alhaisempia kuin alan TESin mukaiset palkat. Hutun (10.10.2011) mukaan Rookie-konseptin palkkausideologia perustuu siihen, että pienempi budjettisissa elokuvissa myös palkkaus noudattelee samaa linjaa muun budjetin kanssa. Hänen mukaansa Yhdysvalloissa elokuva-alalla on käytössä niin sanottu low budget –palkkataulukko, jossa lähtökohtana on elokuvan budjetti; toisin sanoen mitä isompi budjetti sitä enemmän palkkaa ja päinvastoin (Huttu,

10.10.2011). Fryckman (10.10.2011) huomauttaa, että konseptin tarkoituksena on kouluttaa uusia tekijöitä alalle, ei yllä pitää ammattilaisverkosta. Hutun ja Fryckmanin (10.10.2011) mukaan palkkataulukko on kuitenkin viitteellinen ja palkkausta katsotaan aina tapauskohtaisesti. Palkka määräytyy sen mukaan mikä on kohtuullinen korvaus tehdystä työstä ja ammattitaidosta (Huttu, 10.10.2011). Myöskin Rookie-työryhmän sisällä ammattitaito ja kokemus vaihtelee suurestikin.

Rookie-työryhmään tarvittavien henkilöiden roolit on pyritty määrittelemään mahdollisimman pitkälti etukäteen (Rookie-materiaali). Lisäksi HODien ryhmien koko on pyritty pitämään minimissään. Näiden toimien tarkoituksena on pitää työryhmän koko järkevänä ja sitä kautta mahdollisimman tehokkaana niin työnteon kannalta kuin kustannussyistä (Fryckman 7.9.2010). Työryhmä muodostuu 12:sta HODista eli osastonsa johtajasta ja heidän tiimeistään. Rookie-konseptin ideaali työryhmän koko on noin 30 henkeä (Rookie-materiaali). Työryhmän koko vaihtelee kuitenkin elokuvasta toiseen, sillä elokuvan luonteesta kumpuaa työryhmän tarve kullekin osastolle.

Rookie - ryhmän kokoonpano

OSASTOJEN VASTUUHENKILÖT

Kuvaaja
Äänisuunnittelija
Lavastaja
Pukusuunnittelija
Maskeeraaja
Apulaisohjaaja
Järjestäjä
Valaisija
Key Grip
Kuvaus-sihteeri
Kamera-assistentti
Leikkaaja

AVUSTAVAT HENKILÖT

Rekvisitööri
I & II Apulaisjärjestäjät
II apulaisohjaaja
II Kamera-assistentti
Best Boy
Valomiehet
II Äänittäjä
Apulaislavastaja
Apulaisrekvisitööri
Puvustaja / pukuassistentti
Lavasterakentajat

Budjetissa palkat ovat tietenkin vain yksi lokero ja tarkoituksena on pitää kokonaisbudjetti kurissa. Rookie-konseptin kokonaisbudjetin kannalta tärkeää on ennakkoon määrätty osastokohtaiset ja tuotannon eri vaiheiden budjetit (Enroth, 7.9.2010). Ennakkoon määrättyillä raameilla pyritään siihen, että budjetin ylitykset jäävät minimiin tai jopa kokonaan pois. Rookie-elokuvissa osastokohtaiset budjetit pyritään toistamaan samoina projektista toiseen. Käytännössä jokaisessa Rookie-elokuvassa lavastusosastolla on käytössään noin 21 000 euroa (liite 1.), joka saattaa kuitenkin hieman vaihdella elokuvan mukaan. (Rookie-materiaali)

Konkreettisesti edellä mainitsemani asiat näkyvät niin sanotusti ”säästökuurina” budjetin eri alueilla. Rookie-budjetin ideana on se, että jokainen osasto laitetaan miettimään tarkkaan miten minimoida oma budjettinsa, miten korvata kalliit asiat hieman huokeammilla, mutta yhtä toimivilla ratkaisuilla (Fryckman, 10.10.2011). Esimerkkinä aikaisemmin mainitsemani golfkärri, joka toimi dollina. Totuttujen tapojen korvaaminen uusilla saattaa tuottaa hieman enemmän vaivaa, mutta onnistuessaan se saattaa luoda uuden innovaation. Budjetin taustalla on myöskin ajatus siitä, että mitä pidemmälle asiat on suunniteltu ennakkoon, sitä vähemmän myöhemmin tulee yllätyksiä, jotka voivat nostaa budjettia.

5.3 Rookie-konseptin kehitys

Vaikka Rookie-konsepti voidaan helposti laittaa tiettyihin raameihin ja tehdä käsikirja, jonka mukaan asiat tulisi toteuttaa projektista toiseen, olisi typeryyttä olla lähestymättä jokaista projektia avoimin mielin (Huttu, 7.10.2011). Jokainen elokuva on yksilöllinen, tämä yksilöllisyys lähtee käsikirjoituksesta ja elokuvan tekijöistä. Enrothin (7.10.2011) mielestä kahden elokuvan jälkeen Rookie-konsepti edelleen hakee optimaalisinta tapaa tehdä asioita. Vaikka tässä tuotoksessa puhutaan koko ajan konseptista, on hyvä muistuttaa, että kaikki konseptit, myös Rookie, ovat eläviä malleja, jotka taipuvat hankkeesta toiseen hukkaamatta kuitenkaan ideologiaansa.

Elokuu-elokuvaa lähdettiin tekemään siten, että budjetti yhdessä käsikirjoituksen kanssa loi raamit elokuvan koko tuotannolle (Enroth, 7.9.2010). Elokuun tuotantoa tehtiin hyvinkin orjallisesti konseptin luomien puitteiden mukaisesti. Budjetin kohdat jaettiin eri osastoille ennalta määrättyllä tavalla (liite 1.). Elokuun koko taiteellinen ja tuotannollinen työryhmä koostuivat alan nuorista osaajista, jotka olivat tekemässä vastuullisessa

asemassa ensimmäistä kertaa pitkää elokuvaa; ohjaaja ohjasi ensimmäisen pitkän elokuvansa, pukusuunnittelija suunnitteli koko elokuvan puvustuksellisen ilmeen ensimmäistä kertaa yksin, lavastaja oli vastuussa kuvauspaikkojen ulkonäöstä ensimmäistä kertaa itse eikä ryhmän jäsenenä (Enroth, 7.9.2010). Tämä oli sekä Hutun että Enrothin (Huttu & Enroth, 7.9.2010) mukaan sekä hyvä, että huono asia. Hyvää oli heidän (Huttu & Enroth, 7.9.2010) mukaansa se, että ryhmä oli innostunut ja motivoitunut, huonoa se, että aina välillä elokuvan tekemisestä puuttui ammattimaisuus, tilanteiden ennakointi ja aikataulussa pysyminen. Nämä kasvavat kokemuksen myötä.

Ensimmäiseksi haasteeksi Enrothin (7.10.2011.) mukaan muodostui ennakkotuotannon lyhyt aika ja se, ettei hän tai Huttu olleet aikaisemmin vetäneet pitkän elokuvan tuotantoprosessia alusta loppuun. Enroth tulee järjestyspuolelta, joten hänellä on hyvä ote elokuvan kuvausten aikaiseen tuotantoon, mutta ennakkotuotanto oli hänelle melko uusi kokemus (Enroth, 7.9.2010). Huttu puolestaan on tehnyt töitä mainosten parissa, jossa työskentelytavat poikkeavat elokuvapuolen pitkäjänteisestä työskentelystä. Molemmilla oli siis konseptin mukaisesti paljon uutta opeteltavaa. Elokuun ennakkotuotanto kesti nelisen kuukautta, jonka aikana etsittiin kuvauspaikat, näyttelijät, viimeisteltiin käsikirjoitus ja aikataulutettiin tuotantoa. Enrothin (7.9.2010) mukaan tämä oli liian lyhyt ennakkotuotantoaika ensikertalaisille. Hänen mukaansa ennakkotuotanto pitäisi aloittaa jo edellisellä syksynä, jos kuvaukset ovat kesällä (7.10.2011.). Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että käsikirjoituksen pitäisi olla valmis huomattavasti aikaisemmin, samoin tuotantoon meno päätös pitäisi saada mahdollisimman aikaisessa vaiheessa (Enroth 7.10.2011).

Kulman poikien tuotantoon lähdetessä konseptia muokattiin kyseiselle elokuvalle sopivammaksi. Edelleen kaiken lähtökohtana oli nuoret tekijät, pieni budjetti ja tehokas työryhmän koko; peruspilarit pysyivät melkein samoina. Tällä kertaa työryhmään otettiin mukaan myös ammattilaisia tukemaan ensikertalaisten työskentelyä. Enrothin (7.10.2011) mukaan tämä tarkoitti automaattisesti sitä, että palkkataulukkoa jouduttiin miettimään uusiksi ammattilaisten osalta. Lisäksi hänen (Enroth, 7.10.2011) mukaansa samaa avoimuutta tuotannon budjetista ja muista pääkohdista ei ollut havaittavissa niin paljon kuin Elokuun tuotannossa.

Kulman pojat oli muutenkin tuotannoltaan erilainen kuin Elokuu, sillä se ei saanut Suomen elokuvasäätiön rahoitusta ennakkotuotannon aikana, vaan päätös rahoituksesta

saatiin vasta kuvausjakson jälkeisessä tukipäätöskokouksessa. Tämä tarkoitti sitä, että jo ennestään pienestä budjetista jouduttiin hieman karsimaan. Enrothin (7.10.2011) mielestä konseptia pitäisi kehittää tällaisten asioiden takia siten, että rahoitus ja käsikirjoitus olisivat ajoissa kasassa, jolloin pystyttäisiin lähtemään kuvausjaksolle suunnitellulla budjetilla ja aikataululla.

Elokuusta Kulman poikiin konsepti kehittyi hieman, mutta ei radikaalisti tai menettämättä perusideaansa. Omasta mielestäni konsepti kehittyi oikeaan suuntaan, sillä ammattilaisten mukana oleminen toi selkeyttä tekemiseen ja antoi tukea ensikertalaisten työskentelylle. Seuraavaan Rookie-elokuvaan konseptia varmastikin kehitellään edelleen, jotta saadaan aikaan toimiva yhdistelmä, joka antaa parhaat mahdolliset valmiudet tehdä tämän kaltaisia elokuvia. Hutun (7.10.2011) mukaan konseptin tarkoitus on se, että elokuva-alaa hyödyttäisi, jos yhä enemmän elokuvia tehtäisiin hieman vähemmällä rahalla. Näin saataisiin lisää uusia tekijöitä ja tätä kautta myös enemmän onnistumisia.

6 Madaltaako Rookie nuorten esiinmarssia?

Elokuva-ala, niin kuin kaikki muutkin alat, tarvitsevat nuorta työvoimaa ja uusia ideoita. Olisi hulluutta, että tuoreet näkökulmat ja uudet ajatukset torpataan vain sen takia, että esittelijänä on iältään nuori henkilö tai sellainen henkilö, jonka ura on vasta alussa. Kokemus tuo varmuutta asioihin ja ymmärrystä alan kiemuroihin, mutta joskus nämä saattavat haitata innovatiivisuutta.

Todennäköistä on, että Rookie-konseptin konkreettiset vaikutukset näkyvät vasta muutamana vuoden kuluttua, jolloin näissä projekteissa mukana olleet ihmiset ovat päässeet urallaan eteenpäin (Fryckman 10.10.2011). Vasta silloin on mahdollista pohtia oliko Rookie-elokuvasta hyötyä heidän uralleen ja miten mahdollisesti olisi käynyt, jos he eivät olisi olleet mukana. Konkreettista kuitenkin on, että jo kahden Rookie-elokuvan jälkeen Bronson Club on tuonut noin 60 nuorta elokuvan tekijää valkokankaalle. Minusta tämä on hyvä saavutus ja toivottavasti tulevaisuudessakin Bronson Club pystyy olemaan mukana nuorten elokuvantekijöiden esille tuomisessa. Lahjakkaatkin nuoret voivat jäädä vaille töitä, jollei heillä ole uskallusta tuoda itseään esille. Valitettavasti oman luovuuden ja tekemisen tuominen esille saattaa olla yllättävänkin vaikeaa. Joidenkin tuotantoyhtiöiden tuottajina on niin sanottuja vanhan liiton miehiä, jotka palkkaavat töihin saman sukupolven elokuvantekijöitä kuin ovat itsekin. Ehkä tämä tarkoittaa sitä, että myös nuorien tuottajien on alettava ajatella samalla tavalla ja palkattava rohkeasti oman sukupolvensa tekijöitä. Toisaalta tämä saattaa luoda kuilun alalle, jossa vain tietyt tuotantoyhtiöt palkkaavat tietyn ikäisiä ihmisiä, tämäkään ei ole toivottava kehityssuunta. En myöskään halua väheksyä pitkän uran tehneitä ihmisiä, he ovat varmasti nuoruudessaan olleet aivan samojen kysymyksien äärellä kuin 2010-luvun nuoret tekijät. Nuorien tekijöiden tulisi myös oppia pitkänlinjan ammattilaisilta. Ideaali tilanteessa nuoret tekijät oppivat konkareilta hyödyntäen oppimaansa omaan työskentelyynsä, mahdollisesti kehittämällä uusia toimintatapoja sekä soveltaen opittuja asioita muuttuvaan mediateknologiaan ja tämän päivän elokuva-alan vaatimuksiin. Tätä oppimisen ja opettamisen kaarta pyritään vahvistamaan Rookie-konseptin avulla taiteellisella ja tuotannollisella puolella elokuva-alaa. Parhaiten tämä toteutuu tällä hetkellä kamera-, valo- ja äänipuolella, jossa konkarit sparraavat nuoria tekniikanosaajia.

6.1 Muuttuva elokuva-ala

Elokuva-ala muuttuu siinä missä muukin yhteiskunta. Elokuva-alan tekniset muodot ovat digitalisoituneet, tekniikka on kehittynyt käytettävyydeltään helpommaksi, nopeammaksi ja halvemmaksi. Tämä näkyy perinteisen filmirullien vaihtumisena muistikortteihin, leikkausasemien siirtymisenä edit-tiloista ihmisten koteihin. Lisäksi tekniikka on mielestäni maallistunut, nykyään kuka tahansa voi tehdä elokuvia tavallisella digitaalisella järjestelmäkameralla. Suurin osa mainoksista ja jopa muutamia elokuvia on jo kuvattu 5D-kameroilla. Tämä tuo elokuva-alaa lähemmäs tavallista ihmistä, myöskin elokuvan perinteiset esityspaikat ovat muuttumassa. Enää ei ole niin yksiselitteistä, että elokuva näytetään elokuvateatterissa tai televisiossa. Nykyään internet valtaa alaa elokuvien esityspaikkana ja saattaa olla joidenkin elokuvien ainoa julkaisukanava. Esimerkiksi tamperelaisten elokuvaharrastajien tekemä Star Wreck –elokuvasarjan Star Wreck: In the Pirkinning (2005) on väitetty olevan maailmalla eniten katsottu tai ainakin internetistä ladattu suomalainen elokuva (tietokone.fi-sivusto). Elokuva on ladattavissa internetissä ja se on pääasiallisesti kuvattu tekijäporukan kodeissa. Tämän elokuvan myötä tästä harrastajaporukasta tuli ehkä tämän hetken seuratuimpia elokuvantekijöitä; vuonna 2012 saa ensi-iltansa Suomen yksi kalleimmista elokuvista Iron Sky.

Mielestäni Rookie-konseptilla pyritään vastaamaan tähän muuttuvan elokuva-alan uusiin tarpeisiin. Nopeus, keveys ja innovatiivisuus ovat isoja valtteja verrattuna raskaaseen, perinteiseen tapaan tehdä elokuvia. Kuten yllä olen todennut on elokuva-ala ja sen tavat toteuttaa projekteja maallistuneet eli muuttuneet kevyemmiksi. Rookie-konseptilla pyritään vastaamaan tähän keveys-haasteeseen ammattilaisten toteuttamana. Ehkä konseptin raameista osataan ottaa parhaat palat myös normaalien pitkien elokuvien tuottamiseen, jotta näiden elokuvien tuotantotapoihin saataisiin keveyttä, uutta intoa ja mahdollisesti uusia nuoria ammattilaisia.

Elokuva-alan muutos tapahtuu monella tasolla ja nimenomaan nuorten innovatiivisten sekä innokkaiden ihmisten ansioista. Tämä muutos näkyy mielestäni myös elokuva-alan kouluissa. Aloitin Tamkin taiteen ja viestinnän osaamiskeskuksessa vuonna 2007, tuolloin haimme pääsykokeissa suoraan valitsemallemme suuntausvaihtoehdolle. Nykyään kaikki hakevat sisään elokuvan ja television koulutusohjelmaan, jossa suuntaudutaan tarkemmin 2. opiskeluvuonna. Tällä pyritään vastaamaan alalla vallitsevaan moniosaajien tarpeeseen. Enää ei ole vain kuvaajia, vaan poikkeuksetta kuvaajat osaavat myös

leikata, tietävät hieman äänittämisestä ja osaavat itse valaista settinsä. Tietenkin monet alalla pitkään olleet ihmiset pystyvät tähän samaan, mutta heiltä on ehkä mennyt vuosia näiden asioiden oppimiseen. Elokuva-alan kouluissa pyritään siihen, että koko paletti on hallussa opiskelijoiden valmistuessa. Tuotantoyhtiölle tämä merkitsee resurssien järjestyttämistä, sillä yksi ihminen pystyy tekemään tuotannon monia vaiheita.

7 Yhteenveto

Tämän opinnäytteen tarkoituksena on ollut avata Bronson Clubin Rookie-konseptia ja sitä, mikä konseptissa on keskeisintä. Toivon, että myös lukijalle tämä on ollut kiinnostavaa luettavaa ja herättänyt ajatuksia. Mielestäni tärkeää on se, että Rookie-konseptin kautta nuoret elokuva-alan ammattilaiset pystyvät ponnistamaan urallaan eteenpäin. Toivottavasti konseptin tuotannolliset tavat synnyttäisivät keskustelua elokuva-alalla. Mielestäni konseptin avulla pystyttäisiin luomaan Suomeen low budget –malliset elokuvat, jotka voisivat olla kokeilevampia ja aiheeltaan erilaisia kuin niin sanotut main stream-elokuvat, mutta silti ammattimaisesti tehtyjä ja toteutettuja.

Opinnäytteeni tekeminen on ollut pitkä prosessi, jota olen alkanut pyöritellä mielessäni ensimmäisen kerran vuoden 2010 keväällä. Aluksi minua vaivasi ajatus siitä, että jääkö tutkimus liian keveäksi, vailla kovaa faktaa. Tajusin kuitenkin, että tällaisesta aiheesta ei voi kirjoittaa kovaa faktaa taulukoihin ja tutkimuksiin tukeutuen, sillä niitä ei ole saatavilla, eivätkä ne myöskään palvelisi tämän tutkimuksen tarkoitusta. Rookie-konsepti on syntynyt ihmisten ajatuksissa ja työn kautta, sitä ei ole aikaisemmin tutkittu tai mitattu millään tapaa. Konsepti ei toisaalta ole vielääkään mitattavissa, muuten kuin vertaamalla toteutunutta budjettia elokuvan saamiin katsojamääriin ja arvosteluihin.

Olen tyytyväinen siihen, että sain lopulta paljonkin aineistoa kasaan ja jouduin miettimään opinnäytteeni keskeisimpiä asioita tarkkaan, jotta työ ei lähtisi rönsyilemään liian kauaksi ytimestään. Toivon, että opinnäytteeni valottaisi tuotannonopiskelijoille elokuvan tekemisen kiemuroita ja sitä, että kaikki tuotannon vaiheet tulee miettiä tarkkaan läpi, oli elokuvan budjetti mikä tahansa.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Hyttiä, Riina. 2004. Ennen kuin kamera käy. Ideasta kuvauksiin, tekijät kertovat. Holola: Salpausselän Kirjapaino Oy.

Juntunen, Max. 1997. Elävän kuvan sanasto. Elokuva-, televisio- ja videoalan keskeiset termit ja käsitteet. Helsinki: Oy Edita Ab.

Lehtolainen, Leena. 1996. Sparrausrinki. Elokuvantekemisen vaikea taito. Helsinki: AVEK.

Haastattelut

Enroth, Jonna, tuotantopäällikkö. Haastattelu 7.9.2010 ja sähköpostihaastattelu 7.10.2011. Bronson Club Oy.

Fryckman, Jens ”Jesse”, tuottaja, toimitusjohtaja. Haastattelut 7.9.2010 ja 10.10.2011. Bronson Club Oy.

Huttu, Oskari, tuottaja. Haastattelu 7.9.2010, 10.10.2011 ja sähköpostihaastattelu 7.10.2011. Bronson Club Oy.

Reikko, Antti, leikkaaja. Sähköpostitse tarkistutettu osuus elokuvan jälkitöistä 1.11.2011.

Internet-sivustot

Elokuvan taju, verkko-oppimateriaali. Luettu 18.10.2011. <http://elokuvantaju.uiah.fi/>

Red-kamera-internetsivut. Luettu 13.10.2011. <http://www.red.com/>

Tietokone.fi –internetsivusto. Luettu 31.10.2011.

http://www.tietokone.fi/uutiset/2005/star_wreck_ohitti_tuntemattoman_sotilaan

Wikipedia. Hakusanat formaatti ja konsepti. Luettu 8.9.2011. www.wikipedia.fi

Muu materiaali

Rookie-materiaalit. Julkaistu 2010 sisäiseen ja asiakaskäyttöön. Bronson Club Oy.

Liitteet

ROOKIE-MATERIAALIT

ROOKIE

Nuorten työllistäminen

"Rookie" on Bronson Clubin tästä eteenpäin vuosittain toteutettavan hankkeen nimi.

Rookie-hanke on meidän vastauksemme siihen kysymykseen, kuinka nuoret tekijät pääsisivät tekemään sen ensimmäisen pitkän elokuvansa aiemmin; vielä kun he ovat nuoria. Tällä hetkellä kentällä tuntuu vallitsevan tunne, jonka mukaan nuorten tekijöiden into, lahjakkuus ja ennakkoluulottomuus väljähtyy sitä omaa ensimmäistä näytön paikkaa odottaessa. Keskimääräistä pienempi budjetti pienentää tuotannon riskiä. Rookie-konsepti on tapa hallita tuotannon taloudellisia riskejä niin, että alle miljoonan euron elokuvanteko on mahdollista.

Oskari Sipolan "Elokuu" on ensimmäin Rookie -elokuvamme, joka käytännössä osoittaa meille kuinka hyvin kehittämämme työtapa toimii ja kuinka sitä tulee kehittää Rookie 2011 -projektia varten.

"Elokuu"-elokuvan kaikki taiteellisesti ja teknisesti päävastuulliset henkilöt ovat alle 35-vuotiaita, joista suurin osa on alle 30-vuotiaita. Kaiken kaikkiaan projekti on tällä hetkellä työllistänyt yli 30 nuorta elokuvantekijää useampien kuukausien ajaksi.

Rookie on siis uudenlainen työtapa ja uudenlainen tapa tuoda nuoria tekijöitä ammattimaisen elokuvanteon pariin. Haluamme antaa nuorille turvallisen työympäristön ammattimaisessa elokuvatuotantoyhtiössä, sekä mahdollisuuden päästä näyttämään taitojaan. Lisätietoa Rookie -konseptista löytyy seuraavilta sivuilta.

Rookie-projekti

Rookie -projekti on Bronson Clubin järjestämä vuotuinen elokuvatuotantohanke. Hankkeita kehitetään ja ne valikoituvat kuten ”normaali” pitkä elokuva. Tuotantotapa ja asenne on uniikki.

Rookie-projektin tarkoitus on antaa alalle pyrkiville nuorille mahdollisuus päästä osallistumaan kokopitkän elokuvan tekoon oman osastonsa vastaavan roolissa, joko suoraan koulusta tai kentältä.

Rookie-projektin tavoitteena on tarjota oppimismahdollisuus kantapään kautta. Siihen päästään painottamalla osastojen välistä yhteistyötä ja avoimuutta. Se vaatii paloa tehdä projekti yhdessä.

Elokuvia, jotka valikoituvat Rookie -projekteiksi, yhdistää vahvasti vimma tehdä hankkeet tekijöiden ehdoilla, ja nimenomaan silloin kun hanke on tuore, sisältää uusia näkökulmia ja heijastaa aikaa.

Esituotannon aikana on tarkoitus järjestää palautesessioita ja workshoppeja konkareiden kanssa, jotka ovat tutustuneet ennakkoon käsikirjoitukseen. Tällöin voidaan keskustella ja kyseenalaistaa.

Yhdessä tekeminen, virheet, oppimismahdollisuudet, vastuu ja mahdollisuus.

Jokainen on kerran tehnyt asioita ensimmäistä kertaa.

Rookie-tuotanto

Rookie -hankeessa on ennakkoonmääritellyjä tuotannollisia raja-aitoja. Kuvauspäivien määrä, ihmisten työajat, ryhmän ja kaluston koko sekä kokonaisbudjetti.

Tämän jälkeen, näiden raamien sisällä käsikirjoitus itsessään toimii pohjana kaikelle tekemiselle.

Rahoituksen ja vuotuisen toteutuksen varmistamiseksi olemme määrittäneet kokonaisbudjetiksi noin 800 000,00 - 1 000 000,00 euroa. Tuotantoyhtiö kantaa rahoitusvastuun ja vastuun lopullisesta budjetista.

Budjetin pääkohdat ovat avoimia koko ryhmälle. Tämän tarkoituksena on kokonaiskuvan ymmärtäminen, hankkeen konseptointi, mahdollisuus antaa palautetta ja kehittää uusia toteutusmalleja.

Kokonaispalkkion periaatteena toimii kuukausipalkka, jonka kokoluokat on jaettu kahteen eri palkkaryhmään: 1. vastuullisessa asemassa olevat henkilöt ja 2. avustavat henkilöt. Kokonaispalkkio riippuu kunkin henkilön / osaston kuukausittaisesta työajasta. Kellokorttia ei tunneta suuntaan tai toiseen.

Elokuvan lanseeraus ja markkinointi tullaan toteuttamaan kunkin elokuvan ehdoilla, sen vaatiman kokoluokan mukaan, ammattimaisesti.

Rookie -projekteja tarkastellaan kolmen vuoden sykleissä ja taustalla on ajatus, jonka mukaan yksi elokuvista menestyy kaupallisesti, yksi taiteellisesti ja yksi mahdollisesti floppaa.

Rookie -budjettimalli

PRE PRODUCTION	Henkilökunta ja oikeudet	150 000,00 €	
	Scouttaus, casting yms.	15 000,00 €	165 000,00 €
PRODUCTION	Henkilökunta	220 000,00 €	
	Näyttelijät	45 000,00 €	
	Kuljetukset, matkat ja majoitus (autot, bensat yms)	38 000,00 €	303 000,00 €
ART DEPARTMENT	Lavasteet ja rekvisiitta (sis. kuvissa olevat autot)	21 000,00 €	
	Puvustus	8 000,00 €	
	Maskeeraus	1 000,00 €	30 000,00 €
LOCATION	Lokaatiot (vuokrat, kaikki järjestelykulut)	18 000,00 €	
	Catering	15 000,00 €	33 000,00 €
KALUSTO	Kamera	32 000,00 €	
	Valo & Grip	32 000,00 €	
	erityiskalusto	6 000,00 €	
	Ääni	8 000,00 €	
	materiaalit	3 000,00 €	81 000,00 €
POST PRODUCTION	Leikkaus ja kuvankäsittely (leikkaaja, offline, siirrot, värimäärittely)	55 000,00 €	
	Äänen jälkityöt (sis. dolby lisenssin, foley, loppumiksaus)	45 000,00 €	
	Musiikit (sis. sävellys ja clearaukset)	35 000,00 €	
	Kopiokustannukset	37 000,00 €	172 000,00 €
MARKKINOINTI	Tuotannonaikaiset markkinointikulut	16 000,00 €	16 000,00 €
SEKALAISET KUSTANNUKSET	Vakuutukset, tilintarkastus, kirjanpito yms.	10 000,00 €	10 000,00 €
HALLINTOKULUT	4 %	30 000,00 €	30 000,00 €
VARAUS SATUNNAISIIN KULUIHIN	8 %	60 000,00 €	60 000,00 €
		900 000,00 €	900 000,00 €

Copyright September 14, 2010 Bronson Club. All rights reserved.

Palkkaus-systemi

Työsuhde nojautuu könttäpohjaiseen kk-palkkaukseen, joka on määritelty kuukausittaisiin jaksoihin: esituotanto, kuvaukset (x1,5) ja jälkityöt. Ylitöihin ei kannusteta, mutta kellokorttia ei katsota kumpaankaan suuntaan.

OSASTOJEN VASTUUHENKILÖT _____ 2400,00 euroa/kk
ELOKUU

AVUSTAVAT HENKILÖT _____ 1800,00 euroa/kk
ELOKUU

Rooli	Pre	Kuv	Post	kk-yht.	€ yht.
Kuvaaja	3	1,5	0,5	5	12000
B-kuvaaja (Grip)	1	1,5	0	2,5	6000
Lavastaja	2,5	1,5	0,5	4,5	10800
Apulaislavastaja	1,5	1,5	0,5	3,5	8400
Rekvisitööri	1	1,5	0	2,5	6000
Äänisuunnittelija	0,5	1,5	3	5	12000
Pukusuunnittelija	2,5	1,5	0,5	4,5	10800
Maskeeraaja	0,5	1,5	0	2	4800
Valaisija	1	1,5	0	2,5	6000
Apulaisohjaaja	1	1,5	0	2,5	6000
Kuvaus-sihtööri	0,5	1,5	0	2	4800
Järjestäjä	2	1,5	0	3,5	8400
Leikkaaja	0	0	3	3	7200
1. kamera-assari	0,5	1,5	0	2	4800
Puomimies	0,5	1,5	0	2	4800
Yhteensä:					112800

Rooli	Pre	Kuv	Post	kk-yht.	€ yht.
Best Boy	0,5	1,5	0,5	2,5	4800
Valomies 1	0,5	1,5	0	2	3600
Valomies 2	0,5	1,5	0	2	3600
2. Puomimies	0,5	1,5	0	2	3600
Rekvisitöörin assari	0	1,5	0	1,5	2700
Järjestäjän assari	1	1,5	0	2,5	4800
Puvustajan assari	1	1,5	0	2,5	4800
2. apulaisohjaaja	1	1,5	0	2,5	4800
2. kamera-assari	0,5	1,5	0	2	3600
Runner	0,5	1,5	0	2	3600
Tuotanto assari	2	1,5	1	4,5	8100
Yhteensä:					46800

Copyright September 14, 2010 Bronson Club. All rights reserved.

Rookie - ryhmän kokoonpano

OSASTOJEN VASTUUHENKILÖT

Kuvaaja
Äänisuunnittelija
Lavastaja
Pukusuunnittelija
Maskeeraaja
Apulaisohjaaja
Järjestäjä
Valaisija
Key Grip
Kuvaus-sihtööri
Kamera-assistentti
Leikkaaja

AVUSTAVAT HENKILÖT

Rekvisitööri
I & II Apulaisjärjestäjät
II apulaisohjaaja
II Kamera-assistentti
Best Boy
Valomiehet
II Äänittäjä
Apulaislavastaja
Apulaisrekvisitööri
Puvustaja / pukuassistentti
Lavasterakentajat

HAASTATTELUKYSYMYKSET

(lähetetty sähköpostitse Enrothille, Fryckmanille ja Hutulle 10.8.2011, ensimmäinen haastattelusessio 7.9.2010 oli vapaamuotoinen keskustelu)

1. Mikä on mielestäsi Rookie-projektin keskeisin idea?
2. Miten mielestäsi Rookie-elokuvan tuotannolliset mallit eroavat tavallisen pitkän elokuvan tuotannollisista malleista? Jos tuotannollinen tekeminen eroaa paljon, niin miksi ja mistä se johtuu?
3. Rookie-projekti on käytännössä konsepti tai formaatti. Taipuuko elokuvan tuotannolliset mallit konseptiksi? Miksi tai miksi ei?
4. Elokuvan tuotannolliset mallit noudattavat (elokuvasta riippumatta) usein samaa hyväksi havaittua kaavaa, mihin siis Rookie-projektin konseptimallia tarvitaan?
5. Mitä kehittäisit nykyisessä Rookie-projektissa ja miksi?
6. Mikä on mielestäsi Rookie-projektin tuotannollisten mallien vahvuus ja heikkous verrattuna ns. tavallisen elokuvan tuotannollisiin malleihin?
7. Rookie-projekti on saanut välillä kritiikkiä siitä, että se "polkee" nuorten tekijöiden oikeuksia pienempien palkkojen takia. Miten tämä mielestäsi istuu projektin konseptiin?
8. Millaisilla asioilla Rookie-projektin pienempi budjetti mahdollistetaan? Kuinka hyvin mahdolliset sponsorisopimukset ovat auttaneet projektin toteuttamisessa?
9. Sana on vapaa. :) Mitä vielä lisäisit tai haluaisit kertoa tähän liittyen?